

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

แนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์
Extension Guidelines for Sugarcane Production of Farmers in Thong Saen Khan District
of Uttaradit Province

จุฬารวรรณ สิงห์ไชย (Julawan Singchai)¹ สีนีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang Sanseem)²เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน (2) สภาพการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร (3) สภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร และ (5) ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภอทองแสนขัน ในปีการผลิต 2559/2560 จำนวน 236 ราย ขนาดตัวอย่างจำนวน 148 ราย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับ ผลการศึกษาพบว่า (1) เกษตรกรสองในสามเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 51.07 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.89 คน แรงงานในการปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 1.90 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร โดยส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสมาคมชาวไร่อ้อย และลูกค้า ธ.ก.ส มีประสบการณ์ในการปลูกอ้อยโรงงาน เฉลี่ย 7.22 ปี มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 24.69 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 11.99 ตันต่อไร่ รายได้จากการขายอ้อยโรงงานเฉลี่ย 11,753.72 บาทต่อไร่ และต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 9,724.22 บาทต่อไร่ แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่กู้ยืมจากโรงงานและใช้ของตนเอง (2) การปลูกอ้อยโรงงาน พบว่า เกษตรกรกว่าครึ่งปฏิบัติตามคำแนะนำทางวิชาการ ในระดับมากที่สุด และร้อยละ 29.7 ปฏิบัติในระดับมาก (3) เกษตรกรร้อยละ 98.6 ได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากโรงงานน้ำตาล ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุน ในภาพรวมเกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากสื่อบุคคล สื่อกลุ่ม และสื่อมวลชนในระดับปานกลาง เกษตรกรร้อยละ 98.0 ต้องการการส่งเสริมการผลิตจากโรงงานน้ำตาล ต้องการการสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนและด้านเครื่องจักรกล ในภาพรวมเกษตรกรต้องการการส่งเสริมผ่านสื่อบุคคลในระดับมาก (4) ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน ด้านแหล่งเงินทุน และด้านเครื่องจักรกลในระดับมาก และใน ภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ ด้านแหล่งเงินทุน ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ด้านเครื่องจักรกล (5) ใน ภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในระดับมากในทุกประเด็น ได้แก่ ประเด็นเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร การผลิตอ้อยโรงงาน และการให้บริการและการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

คำสำคัญ แนวทางการส่งเสริมการเกษตร การผลิตอ้อยโรงงาน จังหวัดอุดรดิตถ์

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช julawan420@gmail.com² รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช³ รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) basic social and economic conditions of sugarcane farmers, (2) sugarcane production conditions by farmers, (3) extension conditions and needs in sugarcane production by farmers, (4) problems and recommendations on sugarcane production extension of farmers and (5) opinion of farmer on extension guidelines for sugarcane production. Population of this study was 236 sugarcane farmers in Thong Saen Khan District, Uttaradit Province who had registered as a farmer with Thong Saen Khan District Agricultural Office in the production year of 2016/2017. The sample size was 148 farmers and using the simple sampling method. The data collecting process was interviewing using. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, and ranking. The findings showed that (1) two out of three farmers was male with the average age of 51.07 years old and finished primary education. The average household members were 3.89 people. The average labor family in sugarcane production was 1.90 people. Most of the farmers were members of the group or agricultural institution. The majority of the members were also members of sugarcane farmer association and Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. The farmers had approximately 7.22 years of experience in sugarcane production with the average culovarm area of 24.69 rai (A rai = 1,600 square meters). The average products was 11.99 ton/rai. The average income from selling sugarcane was 11,753.72 baht/rai and the average cost of production was 9,724.22 baht/rai. Most of the financial resource came from lending the money from the factory or self-financing. (2) In sugarcane production, it was revealed that more than half of the farmers followed the guidelines from the academic officer at the highest level and almost one-third (29.7%) of the farmers followed at a high level. (3) Almost all of the farmers (98.6 %) had received sugarcane production extension from the sugar factory. Most of the farmers (98.0%) received the support on getting financial resources. In general view, farmers had received sugarcane production extension from individual, group, and mass media at a medium level. Almost of the farmers wanted to get the production extension from sugar factories, support in financial resources, and machinery. In an overall picture, farmers wanted to receive the extension through individual media the most. (4) Farmers had the problems with sugarcane production extension, financial resources, and machinery at a high level. In general, farmers agreed with the suggestions at a high level in all four topics, such as the receiving of recommendations or the obtainment of the consultation of the officer, financial resources, knowledge and information receiving from various media, and machinery. (5) Overall, farmers agreed with sugarcane production extension guidelines at a high level in all aspects such as knowledge aspect about sugarcane production of farmers, sugarcane production, service and support in production factors.

Keywords: Agricultural extension guidelines, Sugarcane production, Uttaradit Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

บทนำ

อ้อยโรงงาน เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ใช้เป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีการปลูกอ้อยโรงงาน ซึ่งมีโรงงานน้ำตาลตั้งอยู่ในพื้นที่ และอยู่ในบริเวณใกล้เคียง แต่พบว่ามีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานของจังหวัดเพียงเล็กน้อยเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับพืชชนิดอื่น อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดอน และขาดแคลนแหล่งน้ำทำการเกษตร โดยส่วนใหญ่จะทำได้เพียงปีละหนึ่งครั้ง ส่วนในฤดูแล้งเกษตรกรจะทำการปลูกพืชไร่ที่ใช้น้ำน้อย ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และพืชตระกูลถั่ว ซึ่งพืชไร่ที่เกษตรกรปลูกนั้นประสบปัญหาในเรื่องราคาผลผลิตที่มีราคาถูก โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และมันสำปะหลัง โดยในช่วง 1 ถึง 2 ปีที่ผ่านมาเริ่มมีเกษตรกรหันมาปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นแต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานน้ำตาล ซึ่งที่ตั้งของโรงงานอยู่ไม่ไกลจากพื้นที่ การขนส่งวัตถุดิบเข้าสู่โรงงานมีต้นทุนต่ำ เป็นอีกปัจจัยที่เหมาะสมต่อการปลูกอ้อยของอำเภอทองแสนขัน และยังมีพื้นที่เหมาะสมต่อการปลูกอ้อย ตามคำแนะนำพื้นที่ที่เหมาะสมของดินต่อการปลูกอ้อยโรงงาน โดยมีพื้นที่ S1 เหมาะสมมาก จำนวน 68,877.71 ไร่ และพื้นที่ S2 เหมาะสมปานกลาง จำนวน 15,846.63 แต่พบว่ามีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานทั้งอำเภอเพียง 3,253 ไร่ ซึ่งถือว่าน้อย (สำนักงานเกษตรอำเภอทองแสนขัน, 2560)

การส่งเสริมการปลูกอ้อยโรงงานของจังหวัดอุดรดิตถ์ในปี 2560 ได้มีโครงการส่งเสริมและพัฒนาผลผลิตการเกษตรแบบบูรณาการ ปี 2560 กิจกรรมส่งเสริมการปลูกอ้อยในพื้นที่ที่เหมาะสม มีเงื่อนไขโครงการ คือพื้นที่ที่จะเข้าร่วมโครงการต้องเป็นพื้นที่ที่จะปลูกอ้อยโรงงานใหม่ ไม่ใช่พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานเดิม เป็นพื้นที่ปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และอื่นๆ มีพื้นที่รวมกัน 5 - 20 ไร่ ซึ่งเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการสนับสนุนปุ๋ยเคมี 1 กระสอบ/ไร่ ซึ่งมีเกษตรกรผ่านคุณสมบัติเข้าร่วมโครงการ จำนวน 193 ราย และในปี 2561 ได้มีโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชตามความเหมาะสมของดิน ทั้งนี้พื้นที่ของอำเภอทองแสนขันได้คัดเลือกเกษตรกรที่มีพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าวปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่เป็นอ้อยโรงงาน มีคุณสมบัติ คือต้องเคยเป็นพื้นที่ที่เคยปลูกข้าว ในฤดูกาลผลิตปี 2560 และพื้นที่นี้ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าว มีการสนับสนุนเป็นปัจจัยการผลิตจำนวน ไร่ละ 2,500 บาท และอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตอ้อยโรงงานจำนวน 1 ครั้ง เป้าหมายเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 20 ราย รายละไม่เกิน 3 ไร่ ซึ่งเกษตรกรให้ความสนใจมาสมัครเข้าร่วมโครงการ แต่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีคุณสมบัติ เนื่องจากเคยเป็นแปลงที่ปลูกอ้อยโรงงานอยู่แล้ว และมีเกษตรกรที่มีคุณสมบัติเพียง 15 ราย สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเกิดจากปัญหาในเรื่องของการส่งเสริมการผลิตและการประชาสัมพันธ์การผลิตอ้อยโรงงานที่ยังไม่เพียงพอ จึงทำให้เกษตรกรยังคงยึดติดกับวิถีชีวิตแบบเดิม ที่ปลูกพืชตามบรรพบุรุษ ทำให้เกิดปัญหาทางการเกษตรตามมา ทั้งในเรื่องของราคาผลผลิตและคุณภาพผลผลิตที่ตกต่ำ

จากสภาพการปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ จึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับวิถีการปฏิบัติในการปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน ความต้องการการส่งเสริมการปลูกอ้อยโรงงาน ตลอดจนศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้มีความเหมาะสมสำหรับเกษตรกร นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและแก้ไขให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงานอย่างถูกต้องและตรงกับความต้องการต่อไป

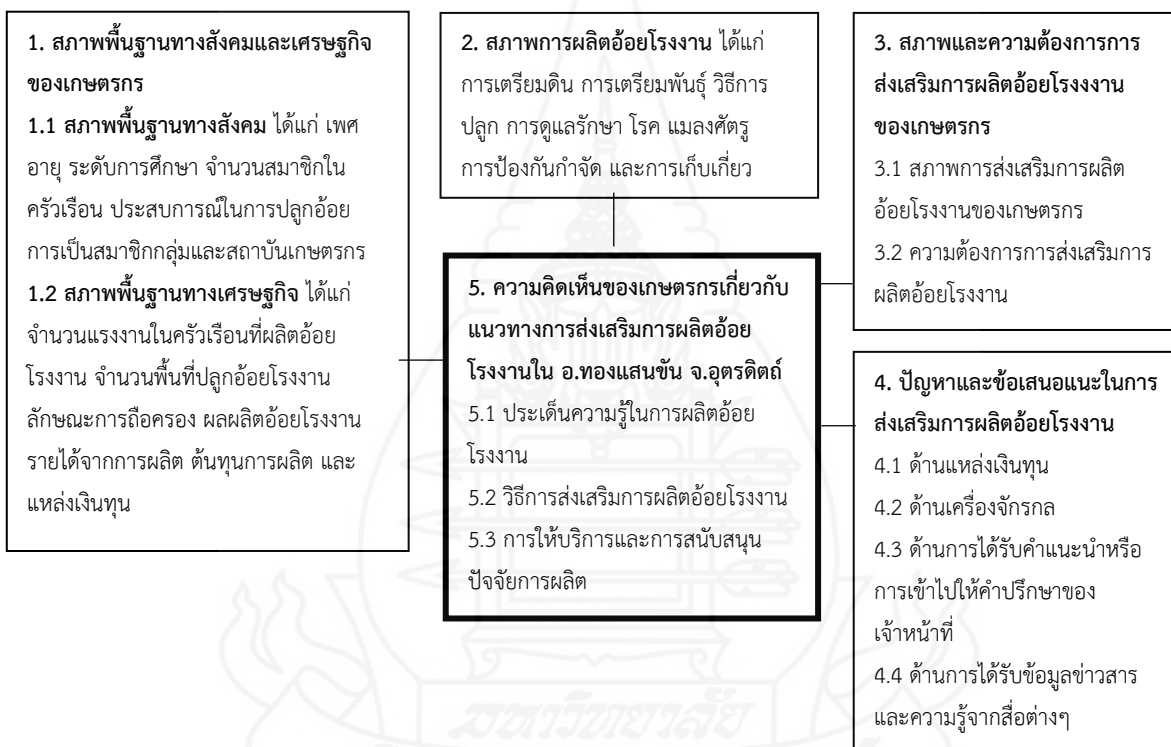
การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษา สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน สภาพการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร สภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร และแนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ประชากร คือ เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน ในพื้นที่อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภอทองแสนขัน ในปีการผลิต 2559/2560 จำนวน 236 ราย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สูตรคำนวณยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 148 ราย การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลาก ตามรายชื่อเกษตรกรในแต่ละตำบลตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด ประกอบด้วย 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ตอนที่ 2 สภาพการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ตอนที่ 3

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

สภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ตอนที่ 5 แนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของแบบสัมภาษณ์กับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์แต่ละตอนมากกว่า 0.800 แสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับ

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน

สภาพทางสังคม พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.07 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.89 คน โดยมีแรงงานในการปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 1.90 คน เกษตรกรเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันสมาคมชาวไร่อ้อย และลูกค้า ธ.ก.ส. มีประสบการณ์ในการปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 7.22 ปี

สภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 24.69 ไร่ ลักษณะการถือครองที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเองเฉลี่ย 13.66 ไร่ เข้าพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 11.60 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 11.99 ตัน/ไร่ รายได้จากการปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 11,753.72 บาท/ไร่ ต้นทุนในการปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 9,724.22 บาท/ไร่ แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่ที่เกษตรกรกู้มาใช้ในการปลูกอ้อยโรงงาน คือ โรงงานน้ำตาล และเงินทุนตนเอง

2. สภาพการผลิตอ้อยโรงงาน

เกษตรกรทั้งหมดมีการปฏิบัติใน 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการเตรียมดินมีการเตรียมดินด้วยการไถด้วยพล 3 1 - 2 ครั้ง ไถด้วยพล 7 1 - 2 ครั้ง ลึก 30 - 50 เซนติเมตร เรื่องการเตรียมท่อนพันธุ์พบว่ามีเกษตรกรเตรียมท่อนพันธุ์โดยใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ใช้ท่อนพันธุ์ที่มีอายุ 10 - 12 เดือน

เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติ 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการเตรียมดินมีการตากดินหลังจากไถ 7 - 10 วัน แล้วพรวน 2 - 3 ครั้ง เรื่องวิธีการปลูก มีการยกร่องปลูกระยะระหว่างร่อง 1.0 - 1.5 เมตร และวางท่อนพันธุ์เป็นแถวคู่สลับโคน - ปลาย สับท่อนพันธุ์เป็นท่อนๆ ละ 2 - 3 ตา เรื่องการใส่ปุ๋ยพบว่าใส่ปุ๋ยเคมีหลังปลูก หรือหลังแต่งตอ ในกรณีดินร่วนปนทรายใส่ปุ๋ยครั้งแรก สูตร 15-15-15 หรือ 13-13-21 อัตรา 20 กก./ไร่ ในกรณีดินร่วนปนทรายใส่ปุ๋ยครั้งที่สอง สูตร 15-15-15 หรือ 13-13-21 เมื่ออายุ 2 - 3 เดือน อัตรา 60 กก./ไร่ ให้ปุ๋ยทุกครั้งในขณะดินมีความชื้น โรยข้างแถว ห่างจากต้นประมาณ 10 เซนติเมตร แล้วพรวนกลบ ในกรณีดินร่วนหรือดินร่วนเหนียวใส่ปุ๋ยสูตร 16-8-8 ครั้งแรก หลังปลูกหรือหลังจากการแต่งตอ 1 เดือน อัตรา 35 กก./ไร่ และในกรณีดินร่วนหรือดินร่วนเหนียว ใส่ปุ๋ยครั้งที่สอง สูตร 16-8-8 เมื่ออายุ 3 - 4 เดือน อัตรา 40 กิโลกรัมต่อไร่ เรื่องการกำจัดวัชพืช ประเด็นกำจัดวัชพืชหลังจากปลูกในช่วง 3 - 4 เดือน แรก เรื่องแมลงศัตรูเมื่อพบปลวก ป้องกันกำจัดโดย ไถ 1-2 ครั้ง ตากดิน 7-10 วัน แล้วพรวน 2-3 ครั้ง พ่นสารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชตามคำแนะนำ และเรื่องการเก็บเกี่ยวประเด็นมีการเก็บเกี่ยวอ้อยที่อายุ 10 - 14 เดือนหลังปลูก มีการตัดอ้อยต่อเข้าโรงงานก่อนอ้อยปลูก ใช้มีดรีดใบและกาบใบออกทั้ง 2 ด้าน แล้วตัดอ้อยให้ชิดดิน

เกษตรกรเกินครึ่งมีการปฏิบัติใน 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการเตรียมดินเป็นการไถระเบิดดินดานให้ลึก 50 - 75 เซนติเมตร เรื่องวิธีการปลูกในประเด็นให้น้ำตามร่องทันทีหลังปลูกประมาณเศษหนึ่งส่วนสองของร่อง โดยไม่ต้องระบายออก เรื่อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

โรค เมื่อพบโรคเหี่ยวเน่าแดงและโรคเส้ดำ ป้องกันกำจัดโดยใช้พันธุ์ต้านทาน และท่อนพันธุ์จากแหล่งที่ไม่มีโรคระบาด เมื่อพบโรคใบขาวและโรคยอดไหม้ ป้องกันกำจัด โดยหมั่นตรวจแปลงและขุดทำลายต้นที่เป็นโรค ใช้ท่อนพันธุ์สะอาด และเรื่องแมลงศัตรูในประเด็นเมื่อพบหนอนกอลายจุดใหญ่หรือหนอนเจาะลำต้นอ้อย ป้องกันกำจัดโดยตัดลำอ้อยที่ถูกทำลายแล้วผ่าลำอ้อยทำลายหนอนกอที่อยู่ภายใน หรือ ป้องกันโดยชีววิธี เช่น ใช้แมลงศัตรูธรรมชาติ เมื่อพบแมลงนูนหลวง ป้องกันกำจัดโดย ทำลายตัวเต็มวัยหรือไถพรวนดินทำลายไข่หนอนในดินก่อนปลูกหรือพ่นสารเคมีตามคำแนะนำ และด้วงหนวดยาว ป้องกันกำจัดโดยปลูกพืชหมุนเวียน หรือพ่นสารเคมีตามคำแนะนำ

เกษตรกรน้อยกว่าครึ่งมีการปฏิบัติใน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการเตรียมดินพบว่ามีการปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด เรื่องวิธีการปลูกก่อนปลูกอ้อยมีการปล่อยน้ำเข้าตามร่อง และเรื่องการให้น้ำหลังตัดแต่งอ้อยต่อให้น้ำทันที

3. สภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร

3.1 สภาพการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

ด้านการได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากหน่วยงาน เกษตรกรเกือบทั้งหมด ได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากโรงงานน้ำตาล รองลงมา คือ จากสมาคมชาวไร่อ้อย จากหน่วยงานราชการ

ด้านการได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานจากหน่วยงาน เกษตรกรเกือบทั้งหมดได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานในด้านแหล่งเงินทุน รองลงมา คือ ด้านเครื่องจักรกล ด้านปัจจัยการผลิต และด้านความรู้และเทคโนโลยีการผลิต

ด้านวิธีการที่ได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน ในภาพรวมเกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในระดับ ปานกลาง ทั้ง 3 ประเด็น ดังนี้ (1) สื่อบุคคล (2) สื่อกลุ่ม (3) สื่อมวลชน ระดับน้อยจากสื่อออนไลน์ โดยสื่อบุคคลได้รับการส่งเสริมมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่จากโรงงานน้ำตาล ประเด็นสื่อกลุ่มได้รับการส่งเสริมมากที่สุดคือการประชุม สื่อมวลชนได้รับการส่งเสริมมากที่สุด คือ วิทยู สื่อออนไลน์ได้รับการส่งเสริมมากที่สุดคือ เฟสบุ๊ก

3.2 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

ด้านความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากหน่วยงาน เกษตรกรเกือบทั้งหมด ต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากโรงงานน้ำตาล รองลงมา คือ จากสมาคมชาวไร่อ้อย และจากหน่วยงานราชการ

ด้านความต้องการการส่งเสริมหรือสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานจากหน่วยงาน เกษตรกรเกือบทั้งหมดต้องการการส่งเสริมหรือสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานในด้านแหล่งเงินทุนและด้านเครื่องจักรกลการเกษตร รองลงมา คือ ด้านปัจจัยการผลิต และด้านความรู้และเทคโนโลยีการผลิต

ด้านวิธีการที่ต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในภาพรวมเกษตรกรต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในระดับมากในประเด็น สื่อบุคคล ระดับปานกลางในประเด็น(1) สื่อกลุ่ม (2) สื่อมวลชน ระดับน้อยจากสื่อออนไลน์ โดยสื่อบุคคลต้องการการส่งเสริมมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่จากโรงงานน้ำตาล สื่อกลุ่มต้องการการส่งเสริมมากที่สุดคือการศึกษาดูงาน สื่อมวลชนต้องการการส่งเสริมมากที่สุด คือ โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ได้รับการส่งเสริมมากที่สุดคือ เฟสบุ๊ก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร

4.1 ปัญหาของเกษตรกร

ด้านแหล่งเงินทุน ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านแหล่งเงินทุนในระดับมาก โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านแหล่งเงินทุนในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ แหล่งเงินทุนและสินเชื่อไม่เพียงพอ ดอกเบี้ยเงินกู้มีอัตราสูง วงเงินให้กู้ยืมไม่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่มีหลักทรัพย์/บุคคลค้ำประกันเงินกู้

ด้านเครื่องจักรกล ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านเครื่องจักรกลในระดับมาก โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านเครื่องจักรกลในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีเครื่องมือในการผลิต เช่น เครื่องปลูกอ้อยโรงงาน เครื่องใส่ปุ๋ย ไม่มีเครื่องจักรกล เช่น รถไถ ไม่มีความรู้ในการดูแลรักษาเครื่องจักรกล เครื่องจักรกลมีประสิทธิภาพต่ำ

ด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ในระดับมากในประเด็นระยะทางไกล ในการไปพบเจ้าหน้าที่ที่สำนักงาน และระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีเจ้าหน้าที่มาให้ความแนะนำเรื่องการผลิตอ้อยโรงงาน การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ไม่สะดวก และเจ้าหน้าที่ ขาดการติดตามให้คำปรึกษา

ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ระดับมากในประเด็นได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่เพียงพอ และระดับปานกลาง 5 ประเด็น ได้แก่ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ตรงตามความต้องการ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ล้าสมัย ได้รับการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานไม่เพียงพอ ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานไม่เพียงพอ มีแหล่งที่ศึกษาหาความรู้ที่ไม่เพียงพอและต่อเนื่อง และอื่นๆ เช่น ไม่มีแปลงเรียนรู้ต้นแบบ

4.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ด้านแหล่งเงินทุน ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านแหล่งเงินทุนในระดับมาก โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านแหล่งเงินทุนระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ โรงงานน้ำตาลควรสนับสนุนเงินทุนในการผลิตอ้อยโรงงานในอัตราดอกเบี้ยต่ำ หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการผลิตอ้อยโรงงานได้ง่าย สมาคมชาวไร่อ้อยควรหาแหล่งเงินทุนให้เพียงพอับความต้องการของสมาชิก ระดับปานกลางประเด็นอื่นๆ เช่น ธกส.ลดอัตราดอกเบี้ยลง

ด้านเครื่องจักรกล ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านเครื่องจักรกลในระดับมาก โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านเครื่องจักรกลระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนเครื่องจักรกล เช่น บริการจัดหารถไถเพื่อเตรียมดินให้ทันต่อฤดูการเพาะปลูก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนเครื่องมือการผลิต เช่น ให้เช่าหรือให้ยืมเครื่องปลูกอ้อยโรงงาน หรือเครื่องใส่ปุ๋ย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลรักษาเครื่องจักรกล และระดับปานกลางประเด็นอื่นๆ

ด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ในระดับมาก โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตามให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความแนะนำการผลิตอ้อยโรงงาน เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

เกี่ยวข้องควรมีการไปเยี่ยมเยือนเกษตรกรที่แปลง หรือมีการนัดพบตามจุดต่างๆ เพื่อลดระยะทางในการมาหาที่สำนักงาน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีช่องทางติดต่อสื่อสารที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น โทรศัพท์ โน้ต

ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ในระดับมาก โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัยและครบถ้วน และควรมีช่องทางการสื่อสารการให้ข้อมูลที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ สื่อออนไลน์ หรือหนังสือ วารสาร และระดับปานกลางประเด็นอื่นๆ เช่น ควรมีการสอบถามความต้องการของเกษตรกรด้วย

5. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

5.1 แนวทางการส่งเสริมด้านเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับประเด็นเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานด้านต่างๆ ในระดับมาก โดยเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานที่เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการตลาด การให้ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต การให้ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตอ้อยโรงงาน และการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมท่อนพันธุ์ และในระดับมาก 6 ประเด็น ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษา การให้ความรู้เกี่ยวกับการเก็บเกี่ยว การให้ความรู้เกี่ยวกับโรค แมลงศัตรู การป้องกันกำจัด การให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมดิน การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูก และอื่นๆ เช่น การทำแปลงอ้อยพันธุ์

5.2 วิธีการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

วิธีการส่งเสริมรายบุคคล ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมโดยวิธีการส่งเสริมรายบุคคลในระดับมาก โดยเกษตรกรเห็นด้วยกับวิธีการส่งเสริมรายบุคคลระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรมีแผนเยี่ยมเยือนเกษตรกรที่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ โดยผ่านทางโทรศัพท์ โน้ต เฟสบุ๊ค

วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมโดยวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มในระดับมาก โดยเกษตรกรเห็นด้วยกับวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มระดับมาก ทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการอบรมการผลิตอ้อยโรงงาน ควรมีการจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้/เกษตรกรต้นแบบเรื่องอ้อยโรงงานในพื้นที่ ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรผู้ผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่ และควรมีการพาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่

วิธีการส่งเสริมแบบมวลชน ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมโดยวิธีการส่งเสริมแบบมวลชนในระดับมาก โดยเกษตรกรเห็นด้วยกับวิธีการส่งเสริมแบบมวลชนระดับมากที่สุด 5 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านสื่อท้องถิ่น เช่น หอกระจายข่าวหมู่บ้าน ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านสื่อมวลชน เช่น โทรศัพท์ วิทยุ ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านคู่มือ/แผ่นพับ/โปสเตอร์ ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันต่างๆ เช่น โน้ต เฟสบุ๊ค โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างๆ และควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านการจัดนิทรรศการต่างๆ

5.3 การให้บริการและการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

การให้บริการ ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการให้บริการในระดับมาก โดยเกษตรกรเห็นด้วยกับการบริการระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรติดตามให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ ระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ ให้บริการด้าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตและการตลาด ให้บริการด้านข่าวสารการผลิตและการตลาด ให้บริการด้านการดำเนินการต่างๆ เช่น ขึ้นทะเบียนการเพาะปลูก และให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นพี่เลี้ยงในการรวมกลุ่ม/เครือข่าย

การสนับสนุน ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการให้การสนับสนุนในระดับมาก โดยเกษตรกรเห็นด้วยกับการสนับสนุน ระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตรดอกเบี้ยต่ำ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งปัจจัยการผลิตที่ได้คุณภาพและราคาถูก เช่น ปุ๋ย ท่อนพันธุ์ สนับสนุนแหล่งตลาด และข้อมูลด้านราคา และสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อการผลิต เช่น การเกษตรแบบแปลงใหญ่

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน

เกษตรกรสองในสามเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.07 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับ วิรมณ ปรางทอง (2555, น. 125) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 40-50 ปี เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 70.8) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และเป็นที่น่าสังเกตว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกอ้อยโรงงาน 3-8 ปี ประสบการณ์เฉลี่ย 7.22 ปี แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เริ่มปลูกอ้อยโรงงาน โดยอาจมีสาเหตุมาจากสำนักเกษตรอำเภอมีโครงการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกอ้อยโรงงานทดแทนการทำนา ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวนแรงงานในการปลูกอ้อยโรงงาน เฉลี่ย 1.90 คน และเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับ กานต์สิริ ทองเปรม (2558, น.125) ที่ศึกษาเรื่อง ความต้องการการส่งเสริมการปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่ามีแรงงานในครัวเรือนที่ช่วยผลิต อ้อยเฉลี่ย 2.21 คนและเกษตรกรเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร

2. สภาพการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร

จากการศึกษาสภาพการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ในอำเภอดงลาน จังหวัดอุดรธานี มีการปฏิบัติในประเด็นต่างๆ ดังนี้

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเตรียมดินด้วยการไถด้วยพล 3 1 - 2 ครั้ง ไถด้วยพล 7 1 -2 ครั้ง ลึก 30 - 50 เซนติเมตร ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการเกษตร (2545, น. 7) ได้ให้คำแนะนำในเรื่องของการเตรียมดินที่หลังการรื้อต่อเพื่อเตรียมดินปลูกใหม่ทุกครั้งให้มีการไถเตรียมดิน ลึก 30 - 50 เซนติเมตร เพื่อปรับโครงสร้างดิน มีการเตรียมท่อนพันธุ์โดยใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ใช้ท่อนพันธุ์ที่มีอายุ 10 - 12 เดือน และร้อยละ 98 ท่อนพันธุ์สามารถไวต่อได้ไม่ต่ำกว่า 2 ต่อ มีการยกร่องปลูกระยะระหว่างร่อง 1.0 - 1.5 เมตร และวางท่อนพันธุ์เป็นแถวคู่สลับโคน - ปลาย ใส่ปุ๋ยเคมีหลังปลูก หรือหลังแต่งตอ กำจัดวัชพืชหลังจากปลูกในช่วง 3 - 4 เดือนแรก มีการเก็บเกี่ยวอ้อยที่อายุ 10 - 14 เดือนหลังปลูก ซึ่งสอดคล้องพรพิศ ตรีสอน (2558, น.89) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกอ้อยโรงงานในช่วงปลายฤดูฝน (ตุลาคม - ธันวาคม) เกษตรกรมีการไถเตรียมดินก่อนปลูกอ้อย โดยจ้างรถแทรกเตอร์เกือบทั้งหมด มีอายุการไวต่อเฉลี่ย 3.19 ปี โดยอาศัยน้ำฝนในการปลูกอ้อย เกษตรกรทุกคนมีการใช้ปุ๋ย และใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืช

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

เกษตรกรมีการปฏิบัติในประเด็นหลังตัดแต่งอ้อยต่อให้น้ำหนักที่ ร้อยละ 7.4 ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเกษตรอำเภอทองแสนขัน (2560 , น. 14) ในเรื่องของแหล่งน้ำที่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ส่วนใหญ่มีสภาพดินแข็งในฤดูฝนจะมีน้ำไหลผ่านลำคลองและลำห้วยเป็นจำนวนมาก แต่ในฤดูแล้งมีน้ำไหลน้อยหรือไม่มีเลย จึงทำให้เกษตรกรมีการปฏิบัติในเรื่องนี้น้อย

3. สภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

จากการศึกษาสภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน ในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ มีประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1 ด้านการได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากโรงงานน้ำตาลมากกว่าจากหน่วยงานราชการ เนื่องจากโรงงานน้ำตาลมีพนักงานฝ่ายไรท์ที่คอยดูแลและให้คำแนะนำกับเกษตรกรในด้านต่างๆ ได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตในด้านแหล่งเงินทุนมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีโควตาจากโรงงานน้ำตาล และได้รับการส่งเสริมด้านความรู้และเทคโนโลยีทางการผลิตน้อยที่สุด ด้านวิธีการส่งเสริมในภาพรวมเกษตรกรได้รับการส่งเสริมโดยสื่อบุคคลในประเด็นจากเจ้าหน้าที่จากโรงงานน้ำตาลในระดับมากที่สุด และได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุดจากผู้เชี่ยวชาญหรืออาจารย์จากมหาวิทยาลัย และเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากสถาบันการศึกษาหรือเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ยังไม่มีมีการเผยแพร่เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย ด้านการส่งเสริมโดยสื่อกลุ่มและสื่อมวลชน เกษตรกรยังได้รับการส่งเสริมในภาพรวมในระดับปานกลาง ด้านการส่งเสริมโดยสื่อออนไลน์ในประเด็นเว็บไซต์ในระดับน้อยที่สุด

3.2 ด้านความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน เกษตรกรต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในด้านแหล่งเงินทุนและด้านเครื่องจักรกลการเกษตรมากที่สุด และต้องการการส่งเสริมด้านความรู้และเทคโนโลยีทางการผลิตน้อยที่สุด เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยและเพิ่งเริ่มปลูกอ้อยโรงงานทำให้เกษตรกรยังมีความต้องการด้านแหล่งเงินทุนและเครื่องจักรกลมากกว่าความรู้ด้านเทคโนโลยี ต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากโรงงานน้ำตาลและสมาคมชาวไร่อ้อยมากกว่าหน่วยงานราชการ เนื่องจากทั้งสองหน่วยงานสามารถให้ความช่วยเหลือในด้านเงินทุน ราคาผลผลิตและเป็นแหล่งที่รับซื้อผลผลิตของเกษตรกร รวมถึงการให้บริการและสนับสนุนในเรื่องของเครื่องจักรกลที่ใช้ในการผลิต เช่น รถเกี่ยวอ้อย วิธีการส่งเสริมในภาพรวมเกษตรกรต้องการส่งเสริมโดยสื่อบุคคลในประเด็นจากเจ้าหน้าที่จากโรงงานน้ำตาลในระดับมากที่สุด และ การส่งเสริมโดยสื่อออนไลน์ในประเด็นสื่ออื่นๆ ในระดับน้อยที่สุดแม้ว่าจะได้รับการส่งเสริมในระดับน้อยที่สุดเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับอายุ และระดับการศึกษาของเกษตรกร ที่มีอายุเฉลี่ย 51.07 ปี และจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้เกษตรกรยังไม่มีมีการปรับตัวเพื่อหาข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมทางสื่อออนไลน์

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

4.1 จากการศึกษาปัญหาของเกษตรกรในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน ในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ มีประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) **ด้านแหล่งเงินทุน** ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านแหล่งเงินทุนในระดับมาก โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านแหล่งเงินทุนในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ แหล่งเงินทุนและสินเชื่อไม่เพียงพอ ดอกเบี้ยเงินกู้มีอัตราสูง วงเงินให้กู้ยืมไม่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่มีหลักทรัพย์/บุคคลค้ำประกันเงินกู้ สอดคล้องกับวิรมณ ปรางทอง (2555, น. 130-132) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอศรีษะนาถ จังหวัดสุโขทัย พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการปลูกอ้อยโรงงานด้านปัจจัยการผลิต ด้านแหล่งเงินทุน และสินเชื่อ ได้แก่ ดอกเบี้ยเงินกู้มีอัตราแพง ขาดแคลน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

แหล่งเงินทุนและสินเชื่อ ไม่มีหลักทรัพย์/บุคคลค้ำประกันเงินกู้ และวงเงินให้กู้ยืมไม่เพียงพอต่อความต้องการ และสอดคล้องกับข้อค้นพบในเรื่องของสภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน ที่พบว่าเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในด้านแหล่งเงินทุนมากที่สุด

2) **ด้านเครื่องจักรกล** พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านเครื่องจักรกลในระดับมาก โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านเครื่องจักรกลในระดับมากทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีเครื่องมือในการผลิต เช่น เครื่องปลูกอ้อยโรงงาน เครื่องใส่ปุ๋ย ไม่มีเครื่องจักรกล เช่น รถไถ ไม่มีความรู้ในการดูแลรักษาเครื่องจักรกล เครื่องจักรกลมีประสิทธิภาพต่ำ สอดคล้องกับงานดัสสิรีทองเปรม (2558, น.125) พบว่า ด้านปัจจัยการผลิต เกษตรกรมีปัญหาในระดับมาก คือ ขาดแคลนเครื่องมือและเครื่องจักรกลที่ช่วยทุ่นแรง

3) **ด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่** พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ระดับมากในประเด็นระยะทางไกลในการไปพบเจ้าหน้าที่ที่สำนักงาน เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมากทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง

4) **ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ** พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีปัญหาด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ ระดับมากในประเด็นได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเยอะ การได้รับข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่จะได้รับจากเจ้าหน้าที่ ทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอ นอกเหนือจากที่เจ้าหน้าที่ได้ให้ความรู้

4.2 ข้อเสนอแนะ เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) **ด้านแหล่งเงินทุน** เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ โรงงานน้ำตาลควรสนับสนุนเงินทุนในการผลิตอ้อยโรงงานในอัตราดอกเบี้ยต่ำ หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการผลิตอ้อยโรงงานได้ง่าย สมาคมชาวไร่อ้อยควรหาแหล่งเงินทุนให้เพียงพอ กับความต้องการของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกรที่มีปัญหาและความต้องการการส่งเสริมในด้านแหล่งเงินทุนในระดับมาก

2) **ด้านเครื่องจักรกล** เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนเครื่องจักรกล เช่น บริการจัดหารถไถเพื่อเตรียมดินให้ทันต่อฤดูการเพาะปลูก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนเครื่องมือการผลิต เช่น ให้เช่าหรือให้ยืมเครื่องปลูกอ้อยโรงงาน หรือเครื่องใส่ปุ๋ย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลรักษาเครื่องจักรกล ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาของเกษตรกรที่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเครื่องจักรกลและเครื่องมือการผลิต

3) **ด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่** ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับมาก โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการได้รับคำแนะนำหรือการเข้าไปให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ระดับมากทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตามให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความแนะนำการผลิตอ้อยโรงงาน เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการไปเยี่ยมเยียนเกษตรกรที่แปลง หรือมีการนัดพบตามจุดต่างๆ เพื่อลดระยะทางในการมาหาที่สำนักงาน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีช่องทางติดต่อสื่อสารที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น โทรศัพท์ โลกออนไลน์ เนื่องจากเกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกอ้อยโดยเฉลี่ยน้อย ทำให้ยังขาดความรู้ในด้านเทคโนโลยีการผลิตหรือความรู้ในด้านต่างๆ ยังไม่เพียงพอ ทำให้เกษตรกรต้องการคำแนะนำอย่างต่อเนื่อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

4) ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้จากสื่อต่างๆ เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัยและครบถ้วน และควรมีช่องทางการสื่อสารการให้ข้อมูลที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ สื่อออนไลน์ หรือหนังสือ วารสาร เนื่องจากเกษตรกรที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการผลิตอ้อยโรงงานบางราย จะได้รับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องที่เคยได้รับการอบรมไปแล้วและได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ตรงกับความต้องการ

5. ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

5.1 แนวทางการส่งเสริมด้านเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับประเด็นเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานในด้านต่างๆ ในระดับมาก โดยเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานที่เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการตลาด การให้ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต การให้ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตอ้อยโรงงาน และการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมท่อนพันธุ์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยที่พบว่า เกษตรกรต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานจากโรงงานน้ำตาลถึงร้อยละ 98.6 เนื่องจากเกษตรกรต้องการเชื่อมโยงในเรื่องของการตลาด เพราะโรงงานน้ำตาลเป็นแหล่งที่รับซื้อผลผลิตที่สำคัญของเกษตรกร และแตกต่างจากข้อค้นพบของพัชรา บำรุง (2555, น. 139 - 140) ที่พบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตอ้อยในระดับมากในประเด็น การเลือกพันธุ์ การปรับปรุงบำรุงดิน ข่าวสารเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอ้อย และน้ำตาล เนื่องจากว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เพิ่งเริ่มปลูกอ้อยโรงงานจึงอยู่ในช่วงของการลงทุน จึงมีความต้องการสนับสนุนเรื่องเงินทุนและเครื่องจักรกลมากกว่าความรู้ และยังคงไม่ทราบว่าจะมีความรู้ด้านอื่นๆ ที่ทันสมัยกว่าความรู้ที่ตนนำมาปฏิบัติ

5.2 วิธีการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน เกษตรกรเห็นด้วยกับวิธีการส่งเสริมรายบุคคลในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรมีแผนเยี่ยมเยียนเกษตรกรที่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ โดยผ่านทางโทรศัพท์ โลกโซเชียล ซึ่งจากข้อค้นพบจากงานวิจัย เกี่ยวกับความต้องการการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน ประเด็นวิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการ การส่งเสริมโดยสื่อออนไลน์ในประเด็นสื่ออื่นๆ ในระดับน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้จะต้องการใช้การสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีน้อยแต่ก็ยังเห็นด้วยกับการติดต่อเจ้าหน้าที่ผ่านช่องทางนี้

เกษตรกรเห็นด้วยกับวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มในระดับมาก ทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการอบรมการผลิตอ้อยโรงงาน ควรมีการประชุมกลุ่มเป็นประจำ ควรมีการจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้/เกษตรกรต้นแบบเรื่องอ้อยโรงงานในพื้นที่ ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรผู้ผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่ และควรมีการพาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ สอดคล้องกับประสบการณ์ในการปลูกอ้อยโรงงานเฉลี่ย 7.22 ปี ซึ่งเกษตรกรยังมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการผลิตอ้อยโรงงานที่ยังไม่เพียงพอและต้องการคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรด้วยกัน

เกษตรกรเห็นด้วยกับวิธีการส่งเสริมแบบมวลชนในระดับมากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านสื่อท้องถิ่น เช่น หอกระจายข่าวหมู่บ้าน ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านสื่อมวลชน เช่น โทรศัพท์ วิทยุ ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านคู่มือ/แผ่นพับ/โปสเตอร์ ควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันต่างๆ เช่น โลกโซเชียล โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างๆ และควรมีการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอ้อยโรงงานผ่านการจัดนิทรรศการต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับพัชรา บำรุง (2554, น. 139 - 140) พบว่า ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่เกษตรกรชาวไร่อ้อยต้องการในระดับมาก ได้แก่ การศึกษาดูงานในไร่เกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จ การเยี่ยมบ้านเกษตรกรและไร่อ้อย การฝึกอบรม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

การถ่ายทอดความรู้ผ่านหัวหน้าชาวไร่อ้อย การประกวดผลผลิตอ้อย สื่อผ่านรายการโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง เอกสาร แนะนำ ข้อความผ่านทางโทรศัพท์มือถือ และจัดรายการทางหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เห็นด้วยระดับมากในประเด็นควรมีช่องทางการสื่อสารการให้ข้อมูลที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อออนไลน์ หรือหนังสือ วารสาร

5.3 การให้บริการและการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรเห็นด้วยกับการให้บริการระดับมากที่สุด ในประเด็นเจ้าหน้าที่ควรติดตามให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ และเห็นด้วยกับการสนับสนุน ระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตรดอกเบี้ยต่ำ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งปัจจัยการผลิตที่ได้คุณภาพและราคาถูก เช่น ปุ๋ย ท่อนพันธุ์ สนับสนุนแหล่งตลาด และข้อมูลด้านราคา และสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อการผลิต เช่น การเกษตรแบบแปลงใหญ่ สอดคล้องกับ ปิยะธิดา อ่อนพันธ์ (2557, น.67) ได้ศึกษา ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรในอำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี พบว่า เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมในรูปแบบ ของการสนับสนุนระดับมากที่สุด ใน 3 ประเด็น ได้แก่ การสนับสนุนต้นพันธุ์ดีจากภาครัฐ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมี และการมีเจ้าหน้าที่ติดตามให้คำแนะนำสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับกานต์สิริ ทองเปรม (2558, น.90-96) ที่พบว่า ด้านการให้บริการ และการสนับสนุน เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากที่สุดในเรื่อง การจัดหาแหล่งจำหน่ายปัจจัยการผลิตราคาถูก การสนับสนุนท่อนพันธุ์คุณภาพดี การวางแผนด้านการผลิต การวางแผนการตลาด และการจัดหาแหล่งสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ สอดคล้องกับเสาวนุช ศรีวรพันธ์ (2554, น. 122-123) ได้ศึกษาการผลิตอ้อยโรงงานและความต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิตของเกษตรกรในอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่าเกษตรกรต้องการปัจจัยสนับสนุนการผลิตเกี่ยวกับการเป็นสินค้าที่สำคัญของโลก และสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัย ที่พบว่าเกษตรกรเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริมด้านเนื้อหาความรู้การผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกร ในระดับมากที่สุด ในประเด็นการให้ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการตลาด การให้ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต การให้ความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตอ้อยโรงงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาสภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิต ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาและความต้องการด้านแหล่งเงินทุนระดับมาก หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีการจัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ สนับสนุนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการผลิตอ้อยโรงงานได้ง่ายและหาแหล่งเงินทุนให้เพียงพอความต้องการของสมาชิก
2. จากการศึกษาสภาพและความต้องการการส่งเสริมการผลิต ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า เกษตรกรขาดแคลนเครื่องจักรกล และเครื่องมือการผลิต ตลอดจนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีการสนับสนุนและบริการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องจักรกล เครื่องมือ ที่ใช้ในการผลิตอ้อยโรงงานให้กับเกษตรกร
3. จากการศึกษาสภาพการส่งเสริมการผลิต เกษตรกรได้รับการส่งเสริมด้านความรู้และเทคโนโลยีน้อยที่สุด เกษตรกรมีความคิดเห็นในด้านข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้องกับความต้องการในระดับมาก และมีระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการส่งเสริมในประเด็นเนื้อหาความรู้การผลิตในระดับมาก จึงควรจัดอบรมและถ่ายทอดให้ความรู้และฝึกปฏิบัติที่ทันสมัยและครบถ้วน ตรงตาม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ความต้องการของเกษตรกร ในการปลูกอ้อยโรงงาน เช่น การวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การควบคุมป้องกันกำจัดศัตรูอ้อยโดยชีววิธี การใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตร เป็นต้น

4. จากการศึกษาสภาพการส่งเสริมการและความต้องการส่งเสริมการผลิตเกษตรกรความรู้โดยใช้ช่องทางในการส่งเสริมการเกษตรผ่านวิธีการต่างๆในระดับมาก ด้านช่องทางในการส่งเสริมการเกษตรในระดับสูงบุคคลเกษตรกรต้องการให้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีการติดตามให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จึงควรมีแผนเยี่ยมเยียนที่ชัดเจน หรือสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ โดยผ่านทางโทรศัพท์ โอน และให้ความรู้ผ่านสื่อมวลชนต่างๆ เช่น ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้าน วิทยุ และเฟสบุ๊ค

5. จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิต เกษตรกรมีระดับความคิดเห็นในประเด็นด้านการให้บริการและการสนับสนุนในภาพรวมระดับมาก หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรให้การสนับสนุนการรวมกลุ่มการผลิตในรูปแบบแปลงใหญ่ เพื่อเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตรดอกเบี้ยต่ำ ปัจจัยการผลิตที่ได้คุณภาพและราคาถูก เช่น ปุ๋ย ท่อนพันธุ์ แหล่งตลาด และข้อมูลด้านราคา และหน่วยงานภาคเอกชนเข้ามาร่วมสนับสนุนข้อมูลด้านการตลาดและแหล่งรับซื้อผลผลิต เนื่องจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรต้องการด้านบริการและการสนับสนุน ในภาพรวมในระดับมากทั้ง 2 ประเด็น

6. จากการศึกษาสภาพและความต้องการส่งเสริมการผลิต ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า เกษตรกรได้รับการส่งเสริมจากผู้เชี่ยวชาญหรืออาจารย์จากมหาวิทยาลัย และเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในระดับน้อย จึงควรมีการทำงานวิจัยและทำแปลงทดสอบหรือแปลงต้นแบบเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตอ้อยโรงงานที่ทันสมัยในพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาให้กับเกษตรกร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพื้นที่อำเภออื่นในจังหวัดอุดรธานี เพื่อเปรียบเทียบการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรในสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานในระดับจังหวัดต่อไป

2. ควรทำการศึกษาเทคโนโลยีต่างๆ ในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

3. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับเกษตรกรที่ยังไม่ได้ปลูกอ้อยโรงงานหรือเกษตรกรที่สนใจปลูกอ้อยโรงงานที่มีพื้นที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อยโรงงาน (S1) เพื่อเปรียบเทียบและหาแนวทางในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงานต่อไป

4. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวเป็นอ้อยโรงงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการหาแนวทางในการส่งเสริมการผลิตอ้อยโรงงาน

เอกสารอ้างอิง

เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับอ้อย: เกษตรกรที่เหมาะสม ลำดับที่ 19. (2545). กรุงเทพฯ ฯ กรมวิชาการเกษตร.

กานต์สิริ ทองเปรม. (2558). ความต้องการการส่งเสริมการปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ทตสันต์ชัย ตรีสัตย์. (2552). การปลูกอ้อยของเกษตรกรในอำเภอดู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. คุษณินพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎี

บัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ปิยะธิดา อ่อนพันธ์. (2557). ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรในอำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

- (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พรพิศ ตรีสอน. (2558). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกร ในตำบลหนองใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พัชรา บำรุง. (2555). ความต้องการบริการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรชาวไร่อ้อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วิรมณ ปรางทอง. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เสาวนุช ศรีวรรณ. (2554). การผลิตอ้อยโรงงานและความต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิตของเกษตรกรในอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สำนักงานเกษตรอำเภอกันทรวิชัย. (2560). แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอบรบือ 2560 – 2562. สำนักงานเกษตรจังหวัดอุดรธานี.

